

Lesmateriaal over de gemeenteraadsverkiezingen in Amsterdam

Voor jongeren vanaf ±15 jaar
Geschikt voor alle onderwijsniveaus

Ontwikkeld voor en door jongeren

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	1
Over JARA	2
Leerdoelen	3
Wat doet de gemeenteraad?	4
Amsterdamse thema's	5
Les 1	6
Les 2	9
En nu?	12
Bijlage	13

Voorwoord

Jongeren vormen een groot deel van de stad. In Amsterdam hebben jongeren al **vanaf 16 jaar stemrecht** voor de stadsdeelcommissies. Dat betekent dat zij daadwerkelijk invloed kunnen hebben op beslissingen die hun wijk en leefomgeving raken.

Stemmen is een belangrijke manier om invloed uit te oefenen op de samenleving. Politieke keuzes hebben namelijk invloed op onderwerpen die jongeren direct raken. Door te stemmen kunnen jongeren laten zien wat zij belangrijk vinden voor hun toekomst en hun leefomgeving.

Vanuit de **Jongerenadviesraad Amsterdam** (JARA) merken wij dat leerlingen in Amsterdam heel verschillend onderwijs krijgen over politiek en democratie. Daarom hebben wij het initiatief genomen om een toegankelijk lespakket te ontwikkelen, zodat iedere jonge Amsterdammer de kans krijgt om te leren hoe (lokale) politiek werkt.

Dit lespakket bestaat uit twee lessen van ongeveer een uur en is bedoeld voor docenten en andere professionals die met jongeren werken. Het materiaal is een eerste aanzet en kan naar eigen inzicht worden aangepast of uitgebreid.

Gesprekken over democratie en politiek sluiten niet altijd goed aan bij de leefwereld van jongeren. Dat is zonde. Dit lespakket vertrekt juist vanuit de eigen omgeving van jongeren: hun buurt, hun stad en de onderwerpen die voor hen belangrijk zijn. Zo worden jongeren gestimuleerd om zelfstandig na te denken over hun ideeën, waarden en idealen, en te ontdekken hoe zij via de politiek invloed kunnen uitoefenen op hun stad.

De toekomst van Amsterdam ligt in handen van jongeren. Daarom is het belangrijk dat zij begrijpen hoe democratie werkt en dat zij hun stem laten horen.

Over JARA

De Jongerenadviesraad Amsterdam (JARA) is de jongerenadviesraad die de gemeente Amsterdam gevraagd en ongevraagd adviseert over beleid vanuit het perspectief van jongeren.

De leden van JARA zijn tussen de 16 en 25 jaar oud en komen uit verschillende stadsdelen van de stad. Zij hebben uiteenlopende achtergronden, opleidingsniveaus en ervaringen. Wat hen verbindt, is de inzet om jongeren een stem te geven in het beleid van de stad.

Vanuit het jongerenperspectief denken zij mee over onderwerpen die belangrijk zijn voor jongeren in Amsterdam. Het doel is om bij te dragen aan een stad waarin jongeren worden gehoord en waarin alle stemmen zo goed mogelijk worden vertegenwoordigd.

Vanuit die overtuiging heeft JARA dit lespakket ontwikkeld: om jongeren beter te laten begrijpen hoe lokale politiek werkt en hoe zij zelf invloed kunnen uitoefenen op hun stad.

Leerdoelen

Kennis

Leerlingen weten wat een gemeenteraad is en begrijpen dat de gemeenteraad het belangrijkste bestuursorgaan van een gemeente is. Zij weten dat inwoners iedere vier jaar stemmen om te bepalen welke politieke partijen en raadsleden beslissingen nemen voor de stad. Leerlingen weten ook dat jongeren vanaf 16 jaar kunnen stemmen voor de stadsdeelcommissies en welke rol deze commissies hebben in hun eigen buurt.

Inzicht

Leerlingen begrijpen dat politieke keuzes invloed hebben op hun eigen leefomgeving. Zij ontdekken dat onderwerpen zoals woningen, verkeer en veiligheid vaak op gemeentelijk niveau worden besloten. Daarnaast leren leerlingen hoe politieke besluiten tot stand komen en dat verschillende belangen en standpunten daarin een rol spelen.

Vaardigheden

Leerlingen leren een eigen mening te vormen over een lokaal probleem en oefenen met argumenteren, samenwerken en het presenteren van een standpunt. Daarnaast maken leerlingen kennis met hoe zij zich kunnen voorbereiden op verkiezingen, hoe een stembiljet werkt en wat zij nodig hebben om te kunnen stemmen.

Burgerschap

Leerlingen ervaren hoe verkiezingen werken door zelf een kleine verkiezing in de klas te organiseren. Daarbij leren zij respectvol om te gaan met verschillende meningen en standpunten van anderen.

Wat doet de gemeenteraad?

De gemeenteraad is het hoogste bestuur van een gemeente. In Amsterdam bestaat de gemeenteraad uit **45 raadsleden**. Raadsleden worden gekozen door inwoners tijdens de gemeenteraadsverkiezingen. Deze verkiezingen vinden eens in de vier jaar plaats.

De gemeenteraad bepaalt de plannen en regels voor de stad. Het **college van burgemeester en wethouders** voert deze plannen vervolgens uit. De gemeenteraad controleert of het college dit goed doet.

De gemeenteraad heeft drie belangrijke taken:

1. Beleid maken

De gemeenteraad beslist over plannen en regels voor de stad, bijvoorbeeld over woningbouw, openbaar vervoer of veiligheid.

2. Het college controleren

Het college van burgemeester en wethouders voert het beleid uit. Raadsleden kunnen vragen stellen aan wethouders, plannen bespreken en voorstellen aanpassen. Zo controleren zij of het college het werk goed doet.

3. Inwoners vertegenwoordigen

Raadsleden vertegenwoordigen de inwoners van Amsterdam en proberen hun belangen zo goed mogelijk te verdedigen.

De docent kan eventueel een korte animatie laten zien over verkiezingen, bijvoorbeeld via: stem.prodemos.nl/verkiezingsanimaties

Amsterdamse thema's in de politiek

In Amsterdam gaan verkiezingen vaak over onderwerpen die direct invloed hebben op het dagelijks leven in de stad. Veel van deze onderwerpen raken ook jongeren. Hieronder staan een aantal voorbeelden.

Veiligheid

De gemeente neemt beslissingen over veiligheid in wijken, bijvoorbeeld over straatverlichting, toezicht en de aanpak van criminaliteit. Dit kan invloed hebben op hoe veilig mensen zich voelen in hun buurt, bijvoorbeeld wanneer zij 's avonds naar huis fietsen of reizen.

Verkeer en mobiliteit

In Amsterdam wordt veel gesproken over fatbikes, fietsen, auto's en openbaar vervoer. Voor jongeren speelt dit bijvoorbeeld een rol bij het reizen naar school, stage, werk of sport. Politieke partijen verschillen van mening over hoeveel ruimte er moet zijn voor auto's, fietsen en openbaar vervoer in de stad.

Onderwijs

De gemeente speelt ook een rol bij onderwijs. Zo beslist de gemeente bijvoorbeeld over schoolgebouwen, de bouw van nieuwe scholen en voorzieningen rondom scholen. Daarnaast werkt de gemeente samen met scholen om problemen zoals schooluitval en kansenongelijkheid aan te pakken. Ook zorgt de gemeente ervoor dat jongeren die extra ondersteuning nodig hebben passende hulp kunnen krijgen.

Jongerenvoorzieningen

De gemeente investeert ook in voorzieningen voor jongeren in de stad. Denk bijvoorbeeld aan sportvelden, buurthuizen, bibliotheken, jongerenwerk en plekken waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten. Deze voorzieningen kunnen belangrijk zijn voor vrije tijd, ontwikkeling en sociale activiteiten.

Les 1

Doel van de les

Leerlingen begrijpen waar de gemeente over beslist en denken na over mogelijke oplossingen voor problemen in de stad.

Introductie (±5 minuten)

De docent begint de les met een vraag aan de klas:

“Waarover beslist de gemeente volgens jullie?”

Leerlingen mogen vrij antwoorden. De docent schrijft de antwoorden op het bord.

Voorbeelden die leerlingen kunnen noemen:

- woningen bouwen
- fietspaden
- parken
- afval
- scholen
- veiligheid

De docent legt daarna uit dat dit allemaal onderwerpen zijn waar de gemeente over beslist.

Uitleg: wat doet de gemeenteraad? (±10 minuten)

De docent legt kort uit wat de gemeenteraad is en welke rol deze heeft in de stad.

De gemeenteraad is het hoogste bestuur van een gemeente. In Amsterdam bestaat de gemeenteraad uit **45 raadsleden**. Deze raadsleden nemen besluiten over belangrijke onderwerpen in de stad, zoals woningbouw, verkeer, veiligheid en duurzaamheid.

Raadsleden worden gekozen door inwoners tijdens de gemeenteraadsverkiezingen. Deze verkiezingen vinden eens in de vier jaar plaats.

De gemeenteraad bepaalt de plannen en regels voor de stad. Het college van burgemeester en wethouders voert deze plannen vervolgens uit. De gemeenteraad controleert of het college dit goed doet.

De docent kan eventueel een korte animatie laten zien over verkiezingen, bijvoorbeeld via: stem.prodemos.nl/verkiezingsanimaties

Verkiezingen en stadsdeelcommissies (±10 minuten)

De docent legt uit dat er bij verkiezingen in Amsterdam eigenlijk twee dingen worden gekozen.

Inwoners stemmen niet alleen voor de gemeenteraad, maar ook voor de stadsdeelcommissies. Amsterdam is verdeeld in verschillende stadsdelen, zoals Noord, West, Zuid, Oost en Zuidoost en stadsgebied Weesp.

Een belangrijk verschil is dat **jongeren vanaf 16 jaar** al mogen stemmen voor de stadsdeelcommissies. Voor de gemeenteraad moet je 18 jaar zijn.

De docent kan aan de klas vragen:

"Wie wist er al dat je vanaf 16 jaar al mag stemmen voor een deel van de lokale politiek?"

De docent bespreekt een aantal onderwerpen die belangrijk zijn in de Amsterdamse politiek, zoals:

- woningbouw
- verkeer en mobiliteit
- onderwijs
- jongerenvoorzieningen
- klimaat en duurzaamheid
- veiligheid

De docent legt uit dat politieke partijen vaak verschillende ideeën hebben over hoe deze problemen moeten worden opgelost.

Klassengesprek (±10 minuten)

De docent vraagt aan de klas:

"Welke van deze onderwerpen vinden jullie het belangrijkste voor Amsterdam?"

Ook kan de docent vragen:

- Welke problemen zien jullie in jullie eigen buurt?
- Wat zou er beter kunnen in jullie wijk?

Groepsopdracht (±15 minuten)

De klas wordt verdeeld in kleine groepen. Elke groep kiest één onderwerp dat volgens hen belangrijk is voor Amsterdam.

De docent geeft de volgende opdracht:

Stel dat jullie advies mogen geven aan de gemeente Amsterdam.

Wat zou er volgens jullie moeten veranderen in de stad?

De leerlingen bespreken:

- wat het probleem is
- welke oplossing de gemeente zou kunnen uitvoeren
- waarom deze oplossing belangrijk is

De groep schrijft hun idee kort op.

Presentaties (±10 minuten)

Elke groep presenteert in één minuut hun idee aan de klas.

De docent kan vragen stellen zoals:

- Waarom vinden jullie dit probleem belangrijk?
- Voor wie is deze oplossing goed?
- Zijn er misschien ook nadelen?

Les 2

Doel van de les

Leerlingen ervaren hoe verkiezingen werken en hoe politieke partijen proberen kiezers te overtuigen. Daarnaast maken leerlingen kennis met hoe stemmen in de praktijk werkt.

Herhaling van de vorige les (±5 minuten)

De docent begint de les met een korte terugblik op de vorige les.

Samen met de klas bespreekt de docent:

- waar de gemeente over beslist
- welke onderwerpen belangrijk zijn in Amsterdam
- welke problemen en oplossingen leerlingen in de vorige les hebben bedacht

De docent kan ook de volgende vraag stellen:

"Stel dat jullie 16 zijn en mogen stemmen voor de stadsdeelcommissie. Zouden jullie dat doen? Waarom wel of niet?"

Politieke partijen vormen (±10 minuten)

De leerlingen werken opnieuw in de groepen van de vorige les. In les 1 hebben de groepen nagedacht over een probleem in de stad en een mogelijke oplossing bedacht.

In deze les zetten de leerlingen dit idee om in een politieke partij. Politieke partijen hebben plannen voor de stad en proberen kiezers te overtuigen dat hun oplossing de beste is.

In een echte verkiezing hebben verschillende politieke partijen vaak verschillende oplossingen voor hetzelfde probleem.

Elke groep bedenkt:

- een naam voor hun partij
- hun belangrijkste plan voor Amsterdam
- waarom dit plan belangrijk is voor de stad
- waarom mensen op hun partij zouden moeten stemmen

De groepen bereiden een korte campagnepresentatie voor.

Campagnepresentaties (±15 minuten)

Elke groep presenteert hun partij aan de klas.

Tijdens de presentatie leggen zij uit:

- wat hun belangrijkste plan is
- waarom dit plan belangrijk is
- waarom mensen op hun partij zouden moeten stemmen
-

Na elke presentatie mogen andere leerlingen één of twee vragen stellen, alsof zij kiezers zijn die meer willen weten over het plan.

Voorbeelden van vragen zijn:

- Voor wie is jullie plan goed?
- Hoe willen jullie dit plan uitvoeren?
- Zijn er ook nadelen aan jullie plan?

Hoe stemmen werkt (±5 minuten)

De docent legt kort uit hoe stemmen bij echte verkiezingen werkt.

Daarbij wordt besproken:

- hoe mensen zich kunnen voorbereiden op verkiezingen, bijvoorbeeld door partijprogramma's te bekijken of een stemwijzer te gebruiken
- hoe een stembiljet werkt
- wat je nodig hebt om te stemmen, zoals een stempas en een geldig identiteitsbewijs

De docent kan een voorbeeld van een stembiljet laten zien (zie Bijlage).

Stemronde (±10 minuten)

De klas houdt nu een verkiezing. Elke leerling krijgt een stembiljet en brengt zijn of haar stem uit.

De leerlingen stemmen geheim, zoals bij echte verkiezingen. Om dit na te bootsen kan de docent een mini-stemhokje maken, bijvoorbeeld door een tafel of hoek van het lokaal af te schermen.

Leerlingen vullen daar hun stembiljet in zodat anderen niet kunnen zien op wie zij stemmen. Daarna vouwen de leerlingen hun stembiljet dicht en stoppen het in een stembus (bijvoorbeeld een doos).

Wanneer iedereen heeft gestemd, worden de stemmen geteld en maakt de docent de uitslag bekend. De partij met de meeste stemmen wint de verkiezing.

Nabespreking (±5 minuten)

De docent bespreekt met de klas:

- waarom leerlingen op een bepaalde partij hebben gestemd
- welke argumenten overtuigend waren
- of het moeilijk was om een keuze te maken

Wat gebeurt er na de verkiezingen?

Na de verkiezingen wordt gekeken welke partijen de meeste stemmen hebben gekregen. De partijen met zetels in de gemeenteraad moeten daarna samenwerken om de stad te besturen.

Vaak kan één partij dat niet alleen. Daarom gaan partijen met elkaar praten om te kijken of zij samen plannen kunnen maken voor de stad. Dit noemen we een coalitie. De partijen die samen een coalitie vormen maken afspraken over wat zij de komende jaren willen doen. Deze afspraken worden vastgelegd in een coalitieakkoord.

Daarna worden wethouders gekozen. Zij gaan samen met de burgemeester het beleid uitvoeren. Zo bepalen verkiezingen en samenwerking tussen partijen hoe een stad wordt bestuurd. De stem van iedere inwoner speelt daarbij een rol.

En nu?

Beslissingen over onderwerpen zoals woningen, onderwijs, veiligheid, klimaat en voorzieningen in de buurt worden vaak op gemeentelijk niveau genomen. Door te stemmen kunnen inwoners invloed hebben op deze keuzes. **In Amsterdam, inclusief Weesp, kunnen jongeren vanaf 16 jaar stemmen voor de stadsdeelcommissies.** Dat betekent dat ook jongeren kunnen meedenken over wat er gebeurt in hun eigen wijk en stad.

Om een goede keuze te maken bij verkiezingen, helpt het om je van tevoren te verdiepen in de plannen van politieke partijen en de onderwerpen die jij belangrijk vindt.

Hoe kun je je voorbereiden?

Bedenk wat jij belangrijk vindt

Denk na over onderwerpen die voor jou belangrijk zijn in de stad. Bijvoorbeeld wonen, onderwijs, klimaat, veiligheid of voorzieningen voor jongeren.

Lees over de plannen van politieke partijen

Politieke partijen hebben plannen voor de stad. Door deze plannen te bekijken kun je ontdekken welke ideeën het beste bij jouw mening passen.

Gebruik een stembulp

Een stembulp kan helpen om te ontdekken welke partijen het meest aansluiten bij jouw mening. Je krijgt een aantal stellingen en geeft aan of je het daarmee eens of oneens bent.

Voorbeelden van stembulpen zijn:

- Young Voice – <https://youngvoice.nl> (speciaal voor jongeren)
- StemWijzer – <https://stemwijzer.nl>
- Kieskompas – <https://kieskompas.nl>

Praat met anderen over politiek

Door met vrienden, familie of klasgenoten te praten over verkiezingen kun je verschillende meningen horen en beter nadenken over je eigen standpunt.

Laat je stem horen

Democratie werkt het beste wanneer mensen meedoen. Door te stemmen kun je laten zien wat jij belangrijk vindt voor jouw buurt, jouw stad en jouw toekomst. Jouw stem telt. Jouw stem vormt de stad.

